

universitātes avīze №10

IZNĀK KOPŠ 1922. GADA
25. SEPTEMBRA

ceturtdiena, 1995. gada 16. novembris

ŠAJĀ NUMURĀ

UZMANĪBU VISIEM!

4. decembrī pl. 14.15 Lielajā aulā notiks Satversmes sapulce. Dienas kārtībā jautājums: vai LU Satversmē labot pantu par rektora un dekānu darbības ilgumu saskaņā ar LR Augstskolu likumu. No tā izriet, vai taps nolikums par rektora vēlēšanām.

7. decembrī paredzētas studentu pašpārvalžu vēlēšanas Ķīmijas, Ģeogrāfijas, Filoloģijas fakultātē. Sekojiet informācijai!

KAS NOTIEK AR STUDENTU PAŠPĀRVALDI?

Kā telefona sarunā pastāstīja vecās Studentu Padomes priekšsēdis Kristaps Blūms, tad Studentu Padomes vēlēšanas notiks pirmajā decembra ceturtdienā, un jau nākošajā nedēļā parādīsies informācija, kur varēs iesniegt sarakstus ar studentu pašu izvēlētiem kandidātiem. Manuprāt, tā ir iespēja beidzot pašiem lemt savu nākotni. Taču, ko par to domā paši studenti?

- Kāda ir jūsu attieksme pret Studentu Padomi?

Jānis, *Juridiskā fakultāte:*

- Manuprāt, Studentu Padome vispār nav vajadzīga, jo nekādu reālu tās darbību līdz šim neesmu manījis.

Sanita, *Filoloģijas fakultāte:*

- Nav nekādas informācijas, ko dara Studentu Padome un kā studenti var tajā piedalīties. Pastāv tikai nosaukums - Studentu Padome.

Andris, *Fizikas un matemātikas fakultāte:*

- Pats sliktākais ir tas, ka Studentu Padomē nekādas noteikšanas nav pirmajiem kursiem. Manuprāt, tieši tie ienestu jaunu elpu pašpārvaldē.

Lūk, tādas ir domas, bet tagad viss ir mūsu pašu rokās. Vēl ir laiks apdomāties, kurš aizstāvēs tieši tavus uzskatus jaunajā Studentu Padomē. Lai veicas!

INGA BĒRZIŅA

ZIŅAS

IZGLĪTĪBAS MINISTRIJĀ VĒLAS SADARBOTIES

Lai turpinātu iesāktu sadarbību un nostiprinātu savstarpējos kontaktus, 1. novembrī Izglītības un zinātnes ministrijā notika otrā augstskolu pašpārvalžu un ministrijas darbinieku tikšanās. Tās mērķis bija stipendiju un kredītēšanas jautājumu apspriešana. Kā informēja ministrijas darbinieki, 3. novembrī tika apstiprināta instrukcija par stipendijām, kura izveidota, balstoties uz augstskolu iesniegtajiem priekšlikumiem. Instrukcija paredz, ka vienīgais kritērijs stipendiju piešķiršanai būs studentu sekmes, bet ne materiālā nodrošinātība. Vidējā stipendija būs Ls 8,5 bet maksimālās stipendijas noteikšanu atstās katras augstskolas ziņā, līdz ar to lielas izmaiņas stipendiju jautājumā nav gaidāmas. Pēc pašpārvalžu pārstāvju iniciatīvas instrukcijā tika iekļauts jautājums par minimālo stipendiju. Taču 31. oktobrī akceptētie noteikumi par studentu kredītēšanu paredz stipendiju lomas samazināšanos turpmāk.

Kā vienu no iespējamām ministrijas un studentu sadarbības jomām Izglītības un zinātnes ministra padomniece Biruta Sloka minēja studentu iesaistīšanu pētniecisko darbu konkursos, savukārt ministrija parūpētos par labāko darbu prēmēšanu un publicēšanu, kurus varētu izmantot kā alternatīvus mācību līdzekļus skolās.

Studentiem, kam ir idejas par to, kā organizēt šādus konkursus un par kādām tēmām to vajadzētu darīt, ar saviem priekšlikumiem mutiski vai rakstiski jāvērsas pie Sandras Barones - valsts sekretāra vietnieces izglītības jautājumos, Vaļņu ielā - 2, 305.B kabinetā

INGA ULNICĀNE

Latvijas Universitātes
Fizikas un matemātikas fakultātes dekānam
a. g. O. Judrupa kungam
Iesniegums.

Lūdzu izskatīt manu lietu par atņemto pieeju pie IBM-4381 datorā. To man atņēma, jo no *Concordia International University of Estonia* tika atsūtīta sūdzība par manis sūtīto E-pastu uz adresi: Katajs Ilmārs @ ciue. edu. ee, jo vēstules saturā bija viens necenzēts vārds angļu valodā.

Paskaidrojums: Vēstuli rakstīju un nosūtīju apmēram pirms trīs nedēļām. Bet izrādījās, ka man dotā adrese ir nepareiza. Ar šo necenzēto vārdu gribēju draugu patikami pārsteigt. Man pat galvā neienāca doma, ka Igaunijā kāds varētu lasīt citiem adresētas vēstules. Nākošajā dienā saņēmu bridinājumu, un man bija skaidrs, ka tāds vārds *Internet* tiklā nedrīkst lietot. Apmēram pēc nedēļas (t. i., 9. oktobrī) mēģināju pieslēgties IBM-4381 - un nekās nesānāca, jo bija atņemta pieeja.

Tagad man ir skaidrs, ko nozīmē izmantot *Internet* pakalpojumus ētiskiem mērķiem. Jau pusotras nedēļas man nav pieejas pie datora - tā man ir laba mācība. Es ceru uz Jūsu, man labvēlīgo lēmumu, jo esmu jauns, nepieredzējis *Internet* lietotājs. Ja man vēl būs iespēja strādāt uz IBM-4381, es vairs nemēģināšu lietot necenzētus vārdus jebkurā no man zināmajām valodām un rūpīgi vēlreiz izpētīšu līguma tekstu.

1995. gada 18. oktobrī

J. Liepiņš

MŪZIKAS DZIEDINOŠAIS SPEKS

No visām mākslām mūzikai ir vislielākā ietekme uz cilvēka emocijām. Pat augi, "klausoties" attiecīgo mūziku, var gan pieņemties spēkā, gan nikuļot. Pēc psihologu domām klasiskā mūzika palīdz cilvēkam tikt galā ar ikdienas radītajiem pārdzīvojamiem. Un ko par to domā studenti?

Psihologu ieteiktais: ja esat viegli aizkaitināts vai aizkaitināta, tad palīdzēs Bēthovens un viņa "Mēnesnīcas sonāte" Studentu viedoklis: pret to der Selīnas Daionas dziesma "Tikai viens ceļš"

Psihologu ieteiktais: Strausa Valši un Šopēna Mazurkas - nenoliedzami palīgi satraukuma likvidēšanai. Studentu viedoklis: jebkas no Bēthovena, Vēbera "Jēzus Kristus Superzvaigzne", Enja "Orinoko straume" kā arī Imanta Kalniņa "Akāciju palagi"

Psihologu ieteiktais: mīlestības uzticamās pavadones - greizsirdības - mazināšanai noderēs Šopēna "Noktirne minorā". Studentu viedoklis: radio SWH "Karakums", Gipsy Kings vai Mocarts.

Pret hroniskām dusmām psihologi iesaka Itāļu koncertu (Babs) un ziemeļniecisko Somiju (Sibēliuss). Studentu viedoklis: Gipsy Kings un Queen.

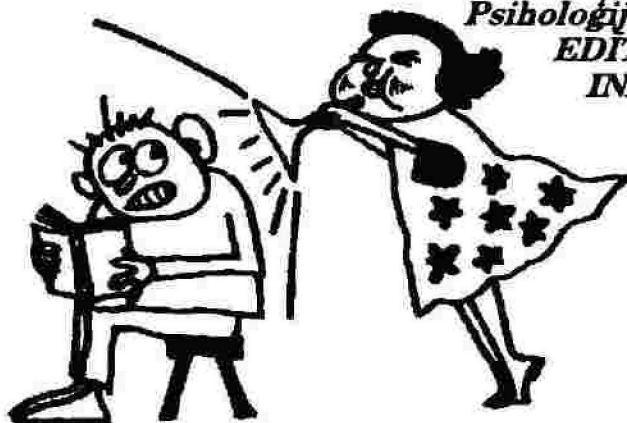
Psihologu ieteiktais: pret galvas sāpēm Mocarta "Dons Žuans". Studentu viedoklis: instrumentālā mūzika un Analģīns.

Kā tonizējošu līdzekli pēc "Universitātes Avīzes" izlasīšanas psihologi iesaka Līstu un viņa Otro Ungāru Rapsodiju. Studenti spēku smeļ Eltona Džona "Nikitā", ABBAs "Thank you for the music", Labvēlīgā tipa "Alumīnija cūkā" vai vienkārši klausās dinamisku mūziku.

Bez tam psihologi brīdina: "Klausieties ne vairāk par pusstundu un tikai konkrētai vajadzībai!"

Nobaudiet gan studentu, gan psihologu piedāvāto!

Psiholoģijas studentes:
EDĪTE KALNIŅA,
INESE KĪKULE

Vācijas studentu mēnešraksts

☐ "Zemapziņā ir skaidrs, ka tur kārtības īsti nav..."

OJĀRS JUDRUPS - Fizikas un matemātikas fakultātes dekāns, LU Senāta finanšu un budžeta komisijas vadītājs. Cilvēks, kam dotas tiesības vairāk vai mazāk ietekmēt citu likteņus un darbību Universitātē.

Viens no jūsu amatiem ir fakultātes dekāns. Droši vien, ieņemot šo posteni, jums par kaut ko jāizšķiras, uz ko jūs ikdienas darbā liekat uzsvāru?

Šis man ir trešais gads šajā amatā, jānotiek vēlēšanām - redzēs, ko kolēģi teiks. Kļūt par dekānu pats īsti negribēju, bet radās situācija, ka kļuva. Manas darbības otrajā gadā fakultātei "nogrieza" 40 tūkstošus latu gadā, tas nozīmēja, ka par 1/4 daļu būtu "jāsamazina" fakultāte. Bijām spiesti domāt. Šogad, pēc iepriekšējo gadu pieredzes, budžeta sadalījums tiek rēķināts citādāk. Nauda fakultātem tiek sadalīta pēc studentu skaita.

(Turpinājums 2. lpp.)

☐ Ja "saslimst" ar dziedāšanu

Atskaņosim P. Barisona kantāti "Brīnumzeme" un pavadījumu mums spēlēs Operas simfoniskais orķestris, solisti būs - A. Krancmanis un D. Kalniņa. Šajā dienā mēs pabūsim arī pie sava kora dibinātāja - A. Bobkoviča un ilggadējā kora mākslinieciskā vadītāja D. Gaiļa atdusas vietas, - tā pirms LU kora "Juventus" 75 gadu jubilejas svinībām stāstīja kora diriģents Juris Kļaviņš.

- Kādi tad ir šie cilvēki, kas 11. novembrī būs uz skatuves?

Daži vecbiedri, kas korī dziedājuši neatkarīgās Latvijas laikā un ļoti daudz jaunu dziedātgrībošu cilvēku. Jaunus dziedātājus korī uzņemam katru rudenī, tad ir ļoti liels konkurss. Drīz gan viena daļa no viņiem atbirst, jo nav zinājuši, kurp nākuši. Ikdienas dzīve korim ir sūrs darbs, mācoties jaunās dziesmas, un svētku mirkli ir daudz mazāk. Paliek tikai īstenie, kam dziedāšana patīk, tā katru gadu pavasarī no uzņemtajiem 20 dziedātājiem paliek kādi četri pieci. Taču kora pamatkodols nemainās gadiem, tie ir cilvēki, kas ir "saslimuši" ar dziedāšanu.

- Kāpēc tā "saslimst"?

- Latvieši jau pēc savas dabas ir mūziķi un latviešiem Dziesmu svētki vienmēr ir miļi bijuši. Protams, šodien diriģentam ir grūtāk, jo masu komunikācijas līdzekļi visapkārt sauc prom no pašdarbības.

(Turpinājums 2. lpp.)

AKTUĀLĀ
INTERVIJA

(Turpinājums no 1. lpp.)

kas tur isti ir.

Kā dekāns kolēģiem liku izveidot atsevišķas nodaļas, kas būtībā ir mazas fakultātes: fizikas, datorikas, matemātikas, optometrijas, lai izdalītās finanses nonāktu nodaļas rīcībā. Rietumos ir līdzīga pieredze, ka fakultātē nodaļas savas problēmas risina patstāvīgi.

- Otrs svarīgs amats, kuru ieņemam - LU Senātā finansu un budžeta komisijas vadītājs.

Ir princips, ja gribi kaut ko izdarīt - vieglāk izdarīt pašam nekā piespiest otru. Neesmu gudrākais naudas jautājumos, tādēļ, protams, apspriežos ar kolēģiem.

- Šķiet, šobrīd tas ir nepateicīgs postenis, jo visiem naudas vienmēr būs par maz. Pēc kādiem kritērijiem jūs vadāties, naudu dalot?

Cenšamies noteikt kaut kādus principus, lai būtu vieglāk strādāt. Mūs atbalsta arī Universitātes kanclers (jeb Lietu pārvaldnieks Pāvels Fricbergs - I.B.), kuram ir līdzīgi uzskati. Vienmēr būs arī atsevišķi gadījumi, kas kļūš par izņēmumiem.

Uz ko virzīti principi?

Pirmkārt, naudu sadalīsim fakultātēm mācību procesam, t.i., 60%. Pārējo mēs pārzinām sliktāk, bet arī tur gribam izstrādāt principus.

Pēc vienošanās ar kancleru no visiem iespējamajiem darījumiem jāatskaita 15% - tas attiecas uz telpu iri u.c. pakalpojumiem. Tālāk šie līdzekļi tiek sadalīti konkursa

kārtībā. Vispirms, protams, jāizstrādā konkursa noteikumi. Jo finanšu sadalījums notiks atklātā, jo būs vieglāk strādāt.

- Līdz šim man nav izdevies uz interviju uzaicināt kancleru Fricberga kungu, bet zinu, ka atbalsitājāt viņa projektu, kas ir radikāls, jo paredz izmaiņas Universitātes struktūrā. Vai arī jūs uzskatījat, ka šobrīd ir būtiski veidot atsevišķas LU mājas, kurām ir sava ideoloģiska nozīme.

Galvenais princips bija par centrālo ēku Raiņa bulvārī 19, tai ir vēsturiska vērtība un īpaša aura. Šeit paliks trīs fakultātes (Juridiskā, Teoloģijas, Fizikas un matemātikas fakultāte - I.B.), protams, arī rektors un prorektori.

Nav normāla situācija, ka grāmatvedība atrodas Baznīcas ielā 5. Dekānam jāiet uz personāldaļu Raiņa bulvārī un pēc tam jāskrien uz turieni. Attālumam ir liela nozīme. Arī personāldaļas vadītājam ir problēmas, ka jāzvana uz Baznīcas ielu. Tā kā LU direktora darbs ir saistīts ar grāmatvedību, tad viss saimnieciskās daļas personāls arī atradīsies LU centrālajā ēkā. Nezinu, ko pārcelt uz Baznīcas ielu.

Vai šis projekts neprasa izmantot papildus finansējumu, jo pēc direktora A.Peiča izteicieniem, līdzekļu trūkst, lai pabeigtu centrālās ēkas fasādes remontu un arhitektoniskie torniši draud sagāzties...

- Cik saprotu, pārcelšana pārāk daudz neprasa, jo remonts tāpat jātaisa. Tie, kas negrib pārvākties, saka, ka tas maksā ļoti dārgi.

Vai ekonomēts tiek arī uz jaunu studiju programmu ieviešanu?

Nesen biju Zviedrijā - tur mācībspēki lekcijas lasa lielās auditorijās un tikai 15 stundas nedēļā. Tas nenozīmē, ka viņi māca labāk - viņi vienkārši māca lētāk. Apvienotām grupām, piemēram, fiziķiem, datorspeciālistiem, matemātiķiem, notiek kopīgas lekcijas lielās auditorijās, tādējādi mācībspēku skaits ir neliels. Mums uz to arī jāiet, vismaz ar 150 cilvēku lielām auditorijām.

Man kā dekānam pirmajos gados bija grūti, ja iedala mazāk naudu, bet neapasaka, pēc kāda principa dos nākošajā gadā. Ja atlaidīšu cilvēkus, man, iespējams, iedos vēl mazāk naudas. Tagad zinu, ka dahs pēc studentu skaita un varu prognozēt nākotni, tas ir pārejas posms vismaz uz pieciem gadiem. Protams, ja speciālisti nepieciešami, bet to skaits ir neliels, tad ir tiesības prasīt papildus līdzekļus.

Jūs piekārties sāpīgam jautājumam - neziņa par nākotni, neziņa, ko darīt, ja, piemēram, LU laikraksta finansējumam budžeta projektā iedalīta "0".

Nav solidi, ka jums maksā no mācību naudas.

Finanses dala finansisti.

Jūs varat pretendēt uz finansējumu no centralizētajiem 15%.

Biju Toronto, tur studentu avīzi izdod no reklāmas naudām un minimāli 5 tūkst. tirāža. Ja nedod naudu, tas ir stimulds domāšanai.

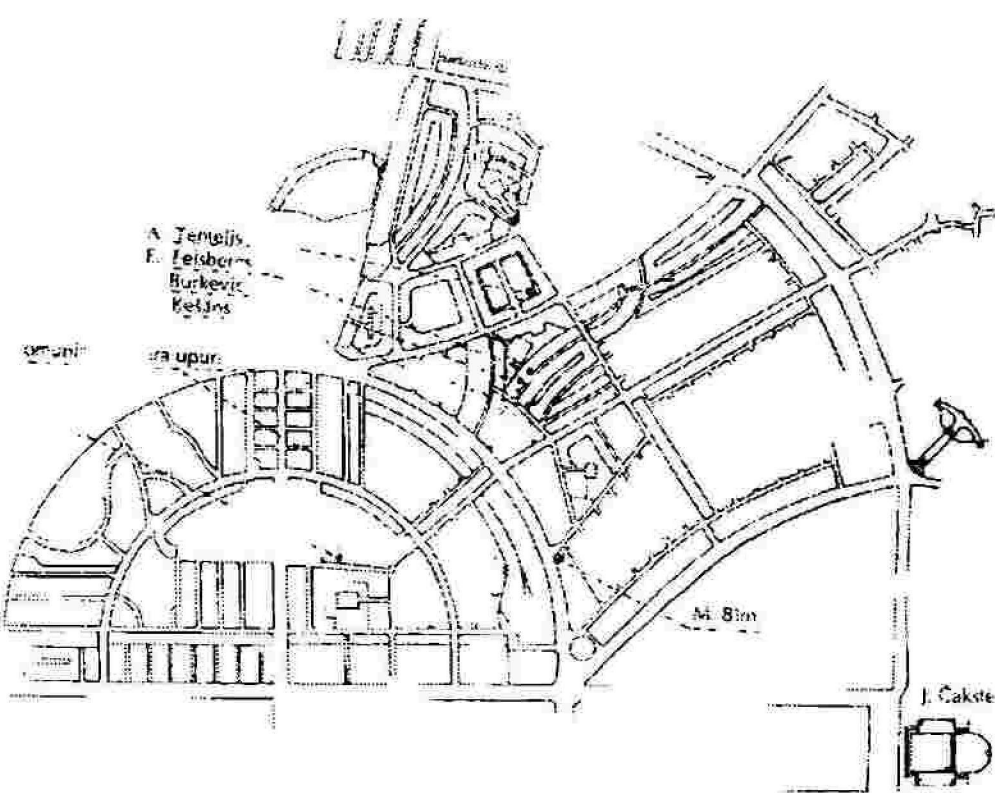
- Cik zinu kolēģu pieredzi Latvijā, tad jebkuru izdevumu kāds finansē, jo bez naudas neviens laikrakstu izdot nevar. Jūs pareizi teicāt, ka reklāmas devēji ir izvēlīgi un gatavi maksāt par reklāmas laukumu daudzstāžu izdevumos. Piemēram, Vācijā, Minsteres universitātē laikraksta izdošanu finansē no augstskolas budžeta un studentu mācību maksas. Tad jājauta, vai Universitātei ir vajadzīgs savs preses izdevums?

- Man kā Universitātes darbiniekam ir patīkami, ka Universitātei ir sava avīze, bet tā kā finansu trūkst, tad jāatsakās no tā, kas nav saistīts ar mācībām. Prasiet no Studentu Padomes, lai tā piešķir daļu no stipendiju fonda.

- Tagad savukārt nezinu es, vai tas būs solīdi. Starp citu, pašreizējās Studentu Padomes līderi noliek mandātus un jāvēl citi, kas darīs viņu padarīto vai nepadarīto. Tātad, var gadīties, ka LU laikraksts atstās skatuvi, kuru sauc par dzīvi, 73 gadu vecumā. Bet, kas to izlems? Gribētu, lai savu vārdu saka arī lasītāji, jo šim laikrakstam ir pārāk gara vēsture, gandrīz tikpat, cik pašai Universitātei.

ILZE BRINKMANE,
TENA NIGUĻA foto

IN MEMORIAM

PIEMINOT BIJUŠOS UN
AIZGĀJUŠOS...

Plānā attēlota Rīgas I Meža kapu daļa ziemeļu pusē no centrālās alejas starp I Meža kapu kapliču un Jāņa Čakstes pieminekli.

Pat "karojošā ateisma" triumfā gājiena laikā bez sevišķas slēpšanās un kautrības lielam lielais vairums neaizmirsma kristīgās baznīcas nodibināto tradīciju - atzīmēt Mirušo piemiņas dienu tieši nedēļu pirms I Adventes. Šogad šī diena ir 26. novembris, kad ar iedegām svecitēm pieminēsim savus aizgājušos tuviniekus, draugus, kolēģus un citus cienījamus cilvēkus.

Pienācis laiks atcerēties arī tos, kas daudz gadu plūdumā ir turējuši savās rokās mūsu Alma mater vadības grožus - bijušos un aizsaulas gaitās aizgājušos rektoros.

Viņu uzskaitījums būtu jāskā ar ievērojamo ķīmīki Paulu Valdenu, kurš gan bija pēdējais sava laika Rīgas Politehniskā institūta rektors resp. direktors (1902-1906, 1916-1919), bet kam jau bija uzticēts izpildīt jaunorganizējamās augstskolas vadītāja pienākumus pirms tās oficiālās atklāšanas 1919. gada septembrī. Pauls Valdēns ir dzimis 1863. g. 26. jūlijā Rozulā (Valmieras apr.), miris 1957. g. 22. janvārī

Tibingenā (Vācijā), kur arī apglabāts Kalna kapos (Bergfriedhof).

Līdz Universitātes satversmes apstiprināšanai rektora pienākumus ir izpildījis un 1922. gadā dažus mēnešus arī oficiāli par rektoru bijis iecelts arhitekts Eizēns Laube, *1880.25.V.Rīgā, †1967.21.VII Portlendā (ASV).

Pirmais satversmes noteiktā kārtībā ievēlētais rektors (1922-1923) ir mākslas vēsturnieks un klasiskais filologs Ernests Felsbergs, *1866.7.XI Taurenē, †1928.31.VIII, apglabāts Rīgas Meža kapos.

Nākošais rektors (1923-1925) ir mediķis - oftalmologs (acu ārsts) Jānis Ruberts, *1874.25.V Boldeņrājā, †1934.1.XI, apglabāts Rīgas Lielajos kapos. Viņa pavadītāju vēlējumi par "vieglām smiltīm" nav piepildījušies. Sešdesmitajos gados izveidotā Senču ielas satiksmes maģistrāle iet pāri rektora Jāņa Ruberta kapa vietai, un daudzo transporta līdzekļu smagums cauri asfalta segumam spiež aizgājēja kaulus.

NEDEĻAS
ATMIŅI

Ja "saslimst" ar dziedāšanu

mais gadījums, kad kāds no mūsu korim bija rietumu latviešu Dziesmu svētkos. Pagājušogad Japānas simfoniskais orķestris, kurš pirms tam bija mūsu viesis, uzaicināja uz Japānu. Esam bijuši arī Vācijā, Ungārijā, Bulgārijā, Čehoslovākijā. Tie gan vairāk ir bijuši koncertbraucieni. Starptautiskā jauniešu koru konkursā mēs piedalījāmies pirms trīs

gadiem Beļģijā, kur ieguvām Grand Prix.

- Ko īpašu šim korim dod tas, kas tā sastāvā pamatā ir studenti?

Esam jauni un līdz ar to vairāk spējam iet līdzī laukum. Kaut gan cenšamies diezgan stabili saglabāt latviešu klasiskās kordziedāšanas tradīcijas.

- Cik ilgu laiku jūs pats esat kora diriģents?

- Kopš 1967. gada. Ar šo kori strādājot, vērtīgākais ir tas, ka esmu jauniešu vidū un tas man pašam palīdz visu laiku būt formā.

- Ar kādām iecerēm koris uzsāk 75. sezonu?

- Mums ir iecerēti koncertbraucieni uz ASV un Kanāriju salām. Ir arī iespējas citiem braucieniem ar ļoti interesantiem kontaktiem ar citiem korim, taču to realizācija ir atkarīga no iespējām sameklēt materiālos līdzekļus. Domājam arī koncertēt Latvijā, ko pēdējā laikā neesam darijuši.

INGA ULNICĀNE,
TENA NIGUĻA foto

(Turpinājums no 1. lpp.)

- Bet varbūt šāda situācija ir pat labvēlīga, jo izslēdz nejaušu cilvēku iesaistīšanos, bet tie īstie dziedātāji jau vienāla atnāk?

- Tam var piekrist, kaut gan ir ļoti daudz raksturā vāju cilvēku, kas ir ļoti talantīgi. Šādā situācijā viņi vienkārši apšēžas pie televizora, kori un dziedāšanu pametot novārtā.

- Tātad ar talantu vien nepietiek?

- Jā, ir jābūt arī gribai un mērķtiecībai. Ir jādomā ne tikai par savu pašlabumu, bet jāsaprot arī, ka mūsu tautai koru dziedāšana ir svēta lieta un ar to mēs esam iegājuši pasaulē.

- Kad un kā pats "Juvēntus" ir izgājis pasaulē?

Mēs esam izbraidājuši Skandināvijas valstīs. Dānijā un Zviedrijā, piedalījāmies latviešu Dziesmu svētkos. Tas bija pir-

Pa divi lāgi rektora amatā (1925-1927, 1929-1931) ir bijis ievēlēts vēsturnieks Augusts Tentelis, *1876.23.XI Vidrižos, †1942.19.I, apglabāts Rīgas Meža kapos.

Mediķis - terapeits, Mārtiņš Zile rektora amatā bijis 1927-1929, *1863.28.I Alojā, †1945.12.V Unslēbenē (Vācijā). Viņa pēdējā dzīves vietā Rīgā, Elizabetes ielā 63 ir uzstādīta memoriāla plāksne (no Tērbatas ielas puses).

Būvzinženieris Mārtiņš Rīmanis bija rektors 1931-1933, *1864.1.V Lielplatonē, †1946.30.I Lībekā (Vācijā). Urna ar viņa mirstīgām atliekām pārvesta un apbedīta Rīgas Meža kapos.

Ķīmīkis Jūlijs Auskāps vadījis Universitāti četrus gadus (1933-1937), *1884.2.VI Baiškalna pag. (Cēsu apr.) nošauts Sverdlovskas cietumā 1942.3.VIII.

Ilgāk par iepriekšējiem rektoriem LU pirmās personas pilnvaras ir realizējis ķīmīkis Mārtiņš Prīmanis (1937-1940, 1941-1944), *1878.24.I Ādažos, †1950.11.XII Ratingenā (Vācijā).

Sarkanās profesūras institūta absolvents - politekonoms Jānis Paškēvičs rektora krēslā ir bijis tikai apmēram pusgadu (1940-1941). Viņš dzimis 1900. g. Bauskā. Pēc kara vēl darbojies Latvijā, tad devies uz Krieviju (Maskavu?), kur arī miris. Viņš vienīgais no visiem Universitātes rektoriem nav bijis profesors, kā to pats aplicina savā kadru anketā arī pēc atstādināšanas no rektora amata.

Arī nākošais rektors ir politikonoms Jānis Jurgens, kam "valdīšanas" laiks ievērojami garš (1941, 1949-1962), *1900.28.XII Skriveru pag., †1983.18.XI Ogrē, arī apbedīts Ogres kapos.

No 1941. gada jūlijā, kad Rīgai pārvēlies pāri pirmais II pasaules kara vilnis, līdz novembrim, kamēr pārrodas iepriekšējais likumīgi ievēlētais rektors M. Prīmanis, rektora pienākumus veic folklorists Kārlis Straubergs, *1890.14.VI Džūkstē, †1962.10.VIII Stokholmā, apbedīts Stokholmas Meža kapsētā, vēlāk pārvests uz Džūkstes kapiem.

1944. gada jūlijā pēc M. Prīmaņa aizceļošanas LU vadība līdz septembrim paliek inženiera un mehāniķa Vilhelma Burkēviča rokās, *1894.10.I Rīgā, †1967.21.XII Toronto, pelnu urna 1993. gadā pārāpbedīta Rīgas Meža kapos.

Otram kara vilnim un varas maiņai 1944. gada rudenī Universitāti cauri izveda rektora amata vietas izpildītājs ķīmīkis-organīķis Augusts Kešāns, *1881.26.X Mores pag., †1954.10.IV Rīgā, atdusas Meža kapos.

Ģeogrāfam Matvejam Kadēkam ir bijis visisākais mūžs no visiem līdzšinējiem rektoriem (rektora amatā 1944-1949), *1897.7.II Dunalikas pag., †1950.11.XI Rīgā, apglabāts Raiņa kapos.

Turpretī juristam Visvarim Mille-ram ir nācies visilgāk no visiem rektoriem būt par Universitātes saimnieku (1970-1987), *1927.31.X Krasnojarskā, †1992.1.II Rīgā, apglabāts Meža kapos.

Par palīdzību meklējumos autors izsaka pateicību vēsturniekam Oļģertam Anam.

LEONIDS ROZE

ES RAKSTU DZEJU

Bērnībā mani mēģināja pieradināt raudzīties pasaulē caur rožainām acenēm. No tā sāka sāpēt acis un kļuva nelabi.

Man pat pietiek ar sevi, un šī tiekšanās sevi reizē ir arī tiekšanās preti VISAM, nevis bēgšana no tā. Ieejot sevī, notiek neizsakāmas jaudas pilni procesi, kuros rodas mana gaisma, tajā es skatu pasauli, bet nepiedāvāju to par Sv. Elmas liesmu svešu kuģu mastiem.

EDMUNDS FRĪDVALDS
"epoiei"*) 1995.

*) "epoiei" (gr.) - antīkie grieķu mākslinieki parakstot savus darbus autogrāfam pievienoja šo vārdu "epoiei" rada, gatavo. Tas norādīja uz to, ka darbs nav pabeigts, bet turpina tapt ik mirkli dzīvojošā pasaulē. Šis princips raksturīgs arī romantismam kā pasauluzskatam (skat. Fr. Bārda "Romantisms kā mākslas un pasaules uzskata centrālproblēmas").

Staru svīkas
uz sīkspārņu spārnēm,
Zvaigznes sapinās zirkļa tīklā,
Pilsēlas protestis neiztur un salūz,
Smejot par nakti.
Tu esi te,
Tava turmsa liek uzdot
Vēl sarežģītākas mīklas enām.

re kā

Tavs pirmais darbs

Tu jau esi iekārtojies savā pirmajā darbavietā, un tagad ceri, ka "paaudžu karš" jeb vidējās un jaunākās paaudzes konflikti palikuši pagātnē. Pēkšņi tie sāk vajāt tevi ar divkārsu spēku. Ka gan pierādīt apkārtējiem, ka jaunība nav traucējošs faktors nopietnai attieksmei pret darbu?

Pastāv daži nerakstīti likumi, kuru ievērošana ne vienmēr ir patīkama, bet, ja vēlies, lai ar tevi rēķinās - obligāta. Tās ir vienkāršas un iedarbīgas lietas.

1. (likums) bauslis.

Strādā! Vēlies, lai tevi uztvertu nopietni - tad godīgi pildi savus pienākumus, neatpaliekot no citiem. Nepieņem no sirsnīgākajiem kolēģiem tāda veida atlaides kā: "Tu vēl esi jaunpiņš, tev ir neliela pieredze, tu vēl tikai mācies - sapulcē tev būs garlaicīgi. Vēl pagūsi sapulcēs izsēdēties. Skrien mājās!" Ja paklausīsi tādām padomam, tad tā arī visu mūžu paliksi "jaunpiņš iesācējs" un neko neiemācīsies. Bet laipnie kolēģi, atlaidīti tevi "savā vaļā", pēc tam noteikti noliks tev priekšā sava veida rēķinu: neizdarīji to, nepiezvanīji tam, nesaskaņoji darbību, neizmazgāji tasīti pēc kafijas dzeršanas...

Strādā! Galu galā, tavi pašreizējie pienākumi nav sapņa papildījums, agri vai vēl nāksies domāt par paaugstinājumu. Bērnām, šķiet, ar strauju kāpšanu pa karjeras kāpnēm nevar veikties, tāpēc strauji kļūsti pieaugušāks. Vismaz darbā.

konkurss
NOSLĒPUMAINĀ
DĀVANA

LIGA L.
Liktēna kanceleja
kā uz mana rakstgaldā
nekārtība.
Mīlestību noraksti
Sīkai kserokopijas, spraudumi
un paraksti,
kautzīm, kautzīm vien.
Ak, kā mēs visi gaidām.
Meistaru.
Un ticam.
Ka viņš nāks.
Sakārtot.

Spogulis pialaiko sev
Daudz dažādas atspūļis,
Maizes garozas mēnes gaisma,
Pamēstas bārnus un kakus,
Spoguļi nekurs aktūms,
Arī sasiats tas smiesies
Un smiesies par mums vēl ilgi
Smiekiem tik daudzbalstītiem.

2. bauslis Nerunā

lieku. Nav ieteicams, piemēram, dalīties ar kolēģiem visos savas personiskās dzīves sīkumos un vēl jo vairāk vaicāt: "Priekšniek, kā jūs domājat, ko man tagad darīt? Viņa vakar nepiezvanīja!" Nekļūsti par cilvēku, kura dvēsele ikvienam ir kā atvērta grāmata. Tu taču nevēlies, lai tevi uzskata par bērnu, kurš ieradies savu rotaļlietu kaudzē, apjucis jautā: "Un ko tagad?" Tev ir vecāki, draugi, radi - apspried savas problēmas ar viņiem, ne ar kolēģiem.

Tāpat nevajag darbabiedriem stāstīt, ka lūk, šefs pēc vakardienas rauta nokritis zem galdā, ka Švarcmanam ar jauno grāmatvedi, izrādās, ir romāns (pats savām acīm redzēji, kā viņi skūpstās) un, ka menedžerei patiesībā ir sešdesmit, nevis četrdesmit divi gadi (nejauši redzēji dokumentus kadrā daļā). Netenko! Mazā kolektīvā beigās tāpat uzzinās, kurš kuru aprunājis; tādā veidā vari iegūt sev ienaidniekus. Diez vai šefs tev piedos savu "zem galdā gulēšanas noslēpumu" un menedžere - kolēģu apjūsmošanu par saviem patiesajiem gadiem.

Kontaktējoties ar kolēģiem, runā par vispārējām tēmām vai par darbu. Tas vismaz būs droši. Tas nebūt nenozīmē, ka tev jānoslēdzas sevi un jāklūst tikai par darba mašīnu. Vienkārši kontrolē, ko saki, lai tavi vārdi nekļūtu par bumerangu.

3. bauslis

Neuzplījies! Neuzmācies kolēģiem ar savas draudzības piedāvājumiem. Ar varu mīļš nekļūsi, un, ja kāds pret tevi izturas pavēsi, nenomoki šo cilvēku ar savām emocijām. Un necel paniku: iepazīties visiem vienlīga ir neiespējami, tas ir dabiski.

Neaizkavējies darbavietā bez vajadzības. Izdarīji savu - ej prom. Necenties šādi "uzkalpoties", radīsi tikai pretēju reakciju. Pilnīgi nepieņemami ir bez ielūguma ierasties uz visām iespējamajām dienesta svinībām un ballītēm. Ja tev nav pārliecības, ka tu r ne-

1. Kādu dāvanu un kāpēc no "UA" redaktora Ilzes saņem Gints Pļiņa:
a) par labāko rakstu LU presē tiek "UA" firmas krekliņš, tiek SIF sagādāts T-krekliņš;
c) tāpēc, ka redakcijas draugs, tādēļ arī dalāmiešs visā, kas mums ir.

būsi lieks, labāk neej. Pēc kāda laika pie tevis pieradis, un viss nokārtosies pats no sevis.

4. bauslis
Nelielies! Nepaziņo visiem (pat it kā jokojot):
"Man tikai deviņpadsmit, bet es jau..."
"Mamma vienmēr ir teikusi, ka es esmu geniāls..."
"Paldies par uzslavu, bet es jau tāpat zinu, ka esmu spējīga..."

"Šefs vakar teica, ka es birojā esmu īsts atradums. Padomā tikai, atklājis Ameriku!"
"Droši vien, tādus tempos strādājot, trīsdesmit gados jau būsi prezidents..."

Paturi savu pašnovērtējumu pie sevis. Pastāvīgi atceries, ka tavi kolēģi ir vecāki par tevi un šāda lielība, pieņemama vienaudžu vidū, kolēģus, labākajā gadījumā, aizskars. Ja tev izteikts aizrādījums, norādot uz kļūdu, klusējot uzklusi un saki, ka ņemsi to vērā. Dievs nedod sākt tev dedzīgi strīdēties, pat ja aizrādījums nav, tavuprāt, gluži taisnīgs. Visu var nokārtot mierīgā veidā; nekādu skandālu darbavietā! Atceries savus gadus: paciest pamācības kādu brīdi nāksies. Un ne jau vienmēr tās ir nepamatotas...

5. bauslis

Attaisno uzticību! Centies atbilst tās organizācijas prasībām un stilam, kurā tu strādā, nemēģini ieviest savu kārtību. Nesēdi, kājas uzlicis uz galdā, valkā piemērotu apģērbu, ierobežo personiska rakstura sarunas pa darba telefonu, iemācies runāt mierīgi, nepaceļot balsi. Pretējā gadījumā tu diez vai iejuties jaunajā darba vietā, it īpaši, ja tas ir solids birojs. Viss, protams, atkarīgs no darbavietas-situācija jājūt tev pašam.

Papildini savu vārdu krājumu, pirms gulētiešanas mājās pārlapo grāmatu par uzvedību sabiedrībā - pienākot svarīgam brīdim darbā, nedrīksti apkaunot sevi, nezīnot, kā pareizi jāuzvedas. Vārdu sakot, no bezrūpīga brīva jauna cilvēka tev nāksies kļūt par atbildīgu personu ar nevainojamu manierēm.

6. bauslis

"Necel degunu gaisā". Pieņemsim, tu strādā dienas avīzē par korespondentu. Kārtējā numura sagatavošanas brīdī saslimusi mašīnrakstītāja un tev palūdz sastādīt uz kompjūtera vajadzīgos tekstus. Tev ir divi varianti, kā reaģēt. Pirmais un saprātīgākais ir izpildīt to, ko no tevis prasa. Otrs variants - pieļausi kļūdu, ja paziņosi, ka neesi nācis šeit strādāt par mašīnrakstītāju un atteiksies. Neizvairies no tā saucamā "melnā darba", tas tev nekādu kaitējumu nenodarīs, tikai dos iespēju labāk iepazīt visu darba procesu. Fakts, ka esi palīdzējis kolektīvam grūtā brīdī, noteikti nepaliks priekšniecības neievērots.

Ja jau pie tevis vērsas ar lūgumu palīdzēt, tāpat tevi uzskata par līdztiesīgu kolektīva locekli, cerot uz izpratni un atbalstu. Ja izturēsies augstprātīgi, vari panākt pat to, ka pret tevi sāks izturēties kā pret izsūtāmo, lai speciāli norādītu tavu īsto vietu. Nekad darbā neskaties uz kolēģiem "no augšas uz leju"!

7. bauslis

Mēra sajūta Dieva dāvana. Izvairies no pārmērībām: palīdzi, bet nepārspīlē. Šī robeža ir ļoti šaura.

Esi aizsēdējies birojā: bija daudz darba, un šefs lūdza visus uzkavēties ilgāk. Tu redzi, ka šefs burtiski krīt no kājām noguruma dēļ; uzvāri viņam kafiju. Bet neuzmācies ar saviem pakalpojumiem tad, kad pēc tiem nav vajadzības. Nepielabinies: "Varbūt jums kafiju? Ar cukuriņu? Vienu karoti vai divas?... Ak, jums nokrita pildspalva, sēdiet vien, es pacelšu..." Tādā veidā tu tiešām nonivelēsi savu profesionālo izaugsmi līdz izsūtāmā pakalpojumiem. Neceri, ka šāda veida pakalpojumi līdzēs radīt šefa lielāku labvēlību, algas pielikumu un citas likteņa dāvanas. Visu to var sasniegt kaut arī ne ar vienkāršu, bet drošu un cilvēka cienīgu veidu - rūpīgu darbu un profesionalismu.

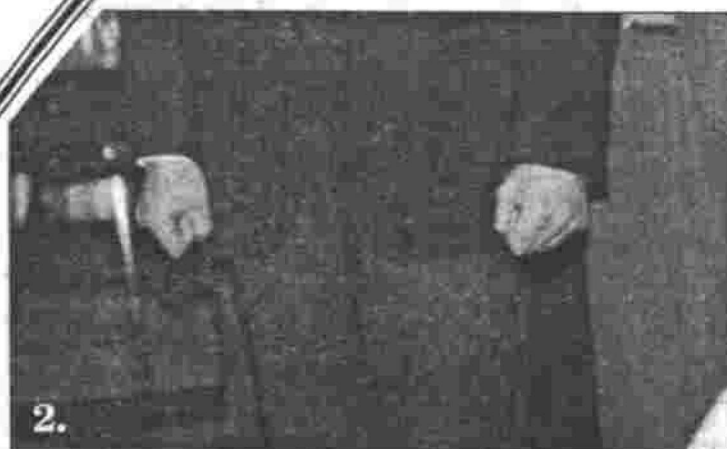
Iespējams, esi mazliet samulsis. Tik daudz visādu "nē"! Neko nevar darīt. Pats esi sev izvēlējis pieauguša cilvēka darba dzīvi, kurā izdzīvo stiprākais. Tāpēc pacienties pēc iespējas ātrāk adaptēties jaunajos apstākļos. Veiksmi tev!

"Cosmopolitan",
tulkojusi un
zīmējusi
ANDA LASE

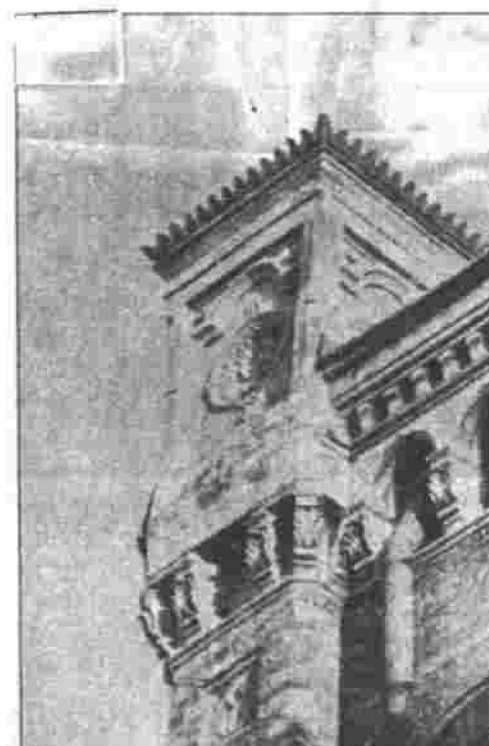
2. Kā galva varētu būt bīdles augšgalā (Eiropafakultātes bibliotēkas atklāšanas brīdī):

- a) E. Kassaļa kunga;
- b) T. Miljana kunga;
- c) P. Fricberga kunga.

3. Kas ir kas?

- a) Dodža pils Venēcijā;
- b) ēka Raiņa bulvārī 19;
- c) Operas fasāde (pret kanālu).

Aicinām atkal būt vēriģiem "UA" lasītājiem, LU dzīves un apkārtnes vērotājiem un klausītājiem, un vispār erudītiem cilvēkiem.

Konkursa uzvarētājiem būs dāvanas. Kādas? Pagaidām noslēpums.

UA

